

Avdeling for økonomi

Innspill til satsingsforslag innenfor rammen for 2017 fra BFE

Havbrukssatsing

Norge står foran en betydelig vekst i verdiskapningen fra havet – opp mot en seksdobling frem til 2050. Klimaendringer, økt havtemperatur og mindre havis tilsier at mye av økningen vil komme i de nordlige havområdene. Globalt vil mye av behovet for å brødfø en voksende befolkning måtte dekkes gjennom marine ressurser.

Mens kapasiteten langs Vestlands-kysten er tilnærmet fullt utnyttet, er det fortsatt store uutnyttede områder i Troms og Finnmark. En videre vekst avhenger blant annet av at man lykkes i å skape et havbruk som tar tilstrekkelig hensyn til andre næringer (særlig tradisjonelt fiskeri) og lokalsamfunn (blant annet det miljømessige fotavtrykket). Nord-Norge har spesielle utfordringer hvor UiT vil ha særlige fortrinn. I tillegg er næringen i rask utvikling, og hvor man ser på alternative driftsformer, som anlegg til havs, på skip eller på land.

BFE har i 2016 vedtatt en enhetlig satsing på havbruk. Satsingen bunner i en erkjennelse av at UiT de siste årene har blitt noe akterutseilt nasjonalt, samtidig som institusjoner som Nord universitet, NMBU, UiB og NTNU satser tungt innenfor området. Selv om tidligere NFH historisk kan vise til betydelige resultater, har man de senere år havnet litt på etterskudd i forhold til utviklingen. Enkelte fagområder holder høyt internasjonalt nivå, mens man på andre områder helt mangler ressurser.

Sentralt i satsingen vil være en forskningsgruppe som ser på biologiske og teknologiske utfordringer og muligheter ved moderne havbruk. Tyngdepunktet bør være på biologiske problemstillinger og være relevant i forhold til industriens utfordringer. Aktuelle fagfelt kan være produksjonsbiologi, fôr/ernæring, oppdrettsteknologi og miljøutfordringer som for eksempel lakselus. I tillegg er havbruk et tverrfaglig felt hvor man trenger bidrag fra biologi, bioteknologi, teknologi, økonomi/markedsføring, juss og samfunnsfag.

Satsingen er godt forankret i universitetets strategi, spesielt innenfor områdene *Energi, klima, samfunn og miljø* og *Bærekraftig bruk av ressurser*, men også innenfor *Teknologi og Helse, velferd og livskvalitet*. I *Drivkraft i nord* heter det at: «Vekst i nord er basert på økende bruk av naturressurser. UiT skal utvikle kunnskap om:

- Økonomisk, kulturelt og folkerettslig samspill mellom tradisjonelle og nye næringer
- Bærekraftig bruk av marine ressurser, herunder fiskeri, havbruk og marin bioteknologi
- Betingelser for bærekraftig bruk av natur til næringsutvikling».

Havbrukssatsinga følges opp med betydelige omdisponeringer og tilleggsbevilgninger internt ved BFE. Fakultetsstyret har vedtatt følgende (sak FS BFE 3-16, 18-16 og 27-16):

- En frivillig flytting av ansatte fra AMB til NFH. Flyttingen er begrunnet både i en samling av den havbruksrelaterte forskningen og i å styrke undervisningsressursene til marine fag. Så langt er tre førstestillinger og sju andre stillinger flyttet over. I tillegg er det vedtatt at tentativt åtte andre førstestillinger flyttes over ved naturlig avgang.
- Å opprette en forskningsgruppe i havbruk og miljø. Gruppen vil bli tilført tentativt to nye forskerstillinger og én teknikerstilling.
- Å bevilge to stipendiatstillinger til havbrukssatsingen
- Å anbefale at NFH oppretter et forum for havbruksforskning på tvers av instituttene. Medlemmer av et slikt forum vil fortsatt tilhøre sine respektive forskningsgrupper
- Å vurdere å ta initiativ og lederskap til en bredere havbrukssatsing på UiT som involverer flere fakulteter, tilsvarende satsingen på fornybar energi. Et eventuelt initiativ forventes til forskningsgruppen og havbruksforumet er operativt

I tillegg søkes det Kunnskapsdepartementet om 20 nye studieplasser til bachelor i fiskeri- og havbruksvitenskap (fiskerikandidatstudiet) og 10 til det integrerte mastergradsstudiet i akvamedisin (jf. satsingsforslag utenfor ramme for 2018). Ønsket er begrunnet med en sterk vekst i søkningen til marine fag. Antall førsteprioritetssøkere til fiskerkandidatstudiet er doblet fra 2012 til 2015.

Parallelt arbeider BFE med øvrige forskningsmiljøer i Tromsø for å styrke satsingen ytterligere. BFE og Nofima vil gjennom Havbruksstasjonen i Tromsø søke RDA-midler til et resirkuleringsanlegg¹ i Kårvika. Dette vil gi mulighet for å være ledende på forskning og utdanning innen en raskt voksende teknologi innenfor havbruksnæringen. Videre søkes det om konsesjon til å utføre storskala forskningsforsøk i sjøanlegg.

Arbeidsgruppen som har arbeidet med havbruksstrategien peker på et behov for fire førstestillinger: Molekylær vaksineutvikling/immunologi/bioteknologi (2), havbruksrettet avl og populasjonsgenetikk/genomikk (én eller flere), samt én stilling innenfor miljøeffekter av havbruk. Ettersom to stillinger foreslås opprettet innenfor fakultetets ramme, søkes det om en tilsvarende satsing innenfor fra universitetets ramme, samt to strategiske rekrutteringsstillinger. Samtidig vil BFE arbeide videre med et initiativ ovenfor andre aktuelle fagmiljøer ved UiT for en bredere satsing for hele institusjonen.

	2017	2018	2019	2020	Totalt
Antall stillinger/årsverk	6	8	8	8	
Utgifter					
Lønns- og personalkostnader	4 218	5 780	6 011	6 252	
Utstyr/investeringer	200	400	200	200	
Øvrige driftskostnader	600	800	800	800	

¹ Anlegg hvor vannet resirkuleres, noe som reduserer i mindre ferskvannsbehov, lavere energiforbruk og kontroll med utslipp av avfallsstoffer til hav.

Arealkostnader	246	338	349	360	
SUM brutto utgiftsbudsjett	5 264	7 318	7 360	7 612	27 554

Finansiering ²					
Egenfinansiering - egen enhet	2 632	3 659	3 680	3 806	
Egenfin. UiT og samarb.partnere	2 632	3 659	3 680	3 806	
Annen finansiering – spesifiser	0	0	0	0	
Sum finansiering	5 264	7 318	7 360	7 612	27 554

Arctic Biodiscovery Centre – Senter for marin bioprospektering

Arctic Biodiscovery Centre (Arctic BC) ble åpnet i februar 2015, og skal ha en koordinerende funksjon for marin bioprospektering i Tromsø. Foruten de tre fakultetene BFE, NT-fak. og Helsefak., deltar UNN, Norut, Havforskningsinstituttet, Nofima og Sintef nord AS. Senteret koordineres fra BFE, og har p.t. 1,7 årsverk. Fakultetet har sagt seg villig til å finansiere driften på egen hånd ut 2016.

Finansieringen av senteret har vært tatt opp både i styret og internt ved universitetet. I mai ble det avholdt et møte mellom universitetsdirektøren og de tre fakultetene, hvorpå BFE ble bedt om å foreslå en finansieringsplan. På bakgrunn av denne ba universitetsledelsen om at en søknad om intern finansiering ble innarbeidet i budsjettforslaget for 2017 (2016/5665-3).

Tidligere MabCent-SFI har vært spydspissen innenfor marin bioprospektering og gjennom prosjektet har det blitt etablert et solid fagmiljø, en moderne utstyrspark og en ettertraktet forskningskompetanse. Det er store kommersielle forventninger til fagområdet, og det er mottatt positive signaler på senterplanene fra departement, virkemiddelapparat, næringsliv og internasjonale aktører innen bioteknologibransjen. Som eksempel på dette er Arctic BC valgt som samarbeidspartner av Max Plank Institutt i Dortmund. Senteret skal betjene nasjonal og internasjonal industri og sørge for at kompetanse og infrastruktur er lettere tilgjengelig. Sentrale oppgaver vil være å koordinere prosjektinitiativ, avtalehandtering, formidling og markedsføring. En forutsetning for ekstern finansiering og oppdragsvirksomhet er at senteret tar nasjonalt ansvar for utvikling av fagområdet og har en attraktiv kommersialiseringsløsning. Interimsstyret arbeider med ulike løsninger for hvordan senteret best mulig kan organiseres og eventuelt hvordan en eventuell kommersialiseringsenhet skal finansieres.

Arctic BC skal ikke selv drive forskning, men sørge for at universitetets og de andre deltakernes oppgaver knyttet til grunnforskning og forskerutdanning på fagområdet blir ivaretatt. En administrativ stab bestående av daglig leder, samt en merkantil ressurs og styreleder i bistillinger, vil være tilstrekkelig for å håndtere oppgavene. Foruten dette har plattformen Marbio en nøkkelrolle i den vitenskapelige utviklingen av marin bioprospektering ved UiT. BFE har allerede omgjort tre prosjektfinansierte stillinger ved Marbio til faste stillinger. I tillegg vil minst tre stipendiatstillinger prioriteres til fagområdet, foruten de tre som ble tildelt i 2014

² I anslaget er det ikke tatt med ekstern finansiering. Aktuelle kilder er NFR, EU, næring og interesseorganisasjoner. BFE har allerede betydelige eksterne inntekter på området, og potensialet kan økes betraktelig både som følge av satsingen og den generelle veksten i næringen.

gjennom "sluttpakkeordningen" for SFI-prosjekter. Dette legger grunnlaget for en robust satsing som ivaretar både forskning, utdanning og næringsutvikling innen marin bioprospektering.

Permanent finansiering av Arctic BC vil være viktig for at senterets ansatte kan rette fokus mot primærrollen – å fremme marin bioprospektering i Tromsø, fremfor å skaffe midler til den løpende driften. I og med at senteret kun skal ha en koordinerende funksjon, og ikke selv drive forskningsprosjekter, må man ha en viss grunnfinansiering i bunnen. Dersom man ser at senteret lykkes med å formidle kontakt mellom forskningsmiljøene og aktuelle samarbeidspartnere, kan det nok være aktuelt med bidrag fra de andre partnerne eller fra de aktuelle prosjektene.

	2017	2018	2019	2020	Totalt
Antall stillinger/årsverk	1,7	1,7	1,7	1,7	
Utgifter					
Lønns- og personalkostnader	2 025	2 100	2 150	2 220	
Utstyr/investeringer	0	0	0	0	
Øvrige driftskostnader	475	475	475	475	
Arealkostnader	100	100	100	100	
SUM brutto utgiftsbudsjett	2 600	2 675	2 725	2 795	10 795

Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet	1 600	1 650	1 675	1 700	
Egenfin. UiT og samarb.partnere	1 000	1 025	1 050	1 095	
Annen finansiering – spesifiser	0	0	0	0	
Sum finansiering	2 600	2 675	2 725	2 795	10 795

Kommentar til budsjett: Lønnskostnader til daglig leder, merkantil ressurs og arbeidende styreleder (20 %), samt til drift av styret. Driftskostnader omfatter foruten ordinær drift; juridisk bistand og formidling.

Oversikten omfatter ikke faglig aktivitet, da denne vil fortsette som før på allerede etablerte plattformer ved UiT og de andre samarbeidspartnerne.

Klimaøkologisk observatorium for arktisk tundra (KOAT) – mellomfinansiering

KOAT er et planlagt system for langsiktige klimaobservatorier i Arktis. KOAT er også nært knyttet til arbeidet i Framsenteret, hvor BFE har ledelsen av det terrestre flaggskipet. UiT har hatt dialog med flere departementer for å få til en finansiering av KOAT over statsbudsjettet (se bl.a. 2011/2697-8). Foruten Kunnskapsdepartementet har også Klima- og miljødepartementet, Utenriksdepartementet og Miljødirektoratet vært involvert. Etter planen skulle KOAT vært i drift fra 2015. Det har ikke kommet noen avklaring på initiativet.

Leder for KOAT, professor Rolf Anker Ims, er også leder for det terrestre flaggskipet. For å opprettholde aktiviteten rundt KOAT har BFE i perioden 2013 til 2016 mottatt midler til å holde en forskerstilling/prosjektkoordinator. I tillegg har en kunnet delfinansiere flere stillinger i tilknyttede prosjekter, slik at man har beholdt den nødvendige fagkompetansen.

KOAT er tatt med i dette innspillet som tiltak både innenfor og utenfor rammen. Vi håper på en snarlig avklaring på den langsiktige finansieringen, men i påvente av denne ønsker vi å kunne videreføre den øremerkede tildelingen. Det er ført opp en tildeling på 850 000 hvert år i 2017 og 2018, mot tilsvarende bidrag fra BFE. Skulle KOAT få permanent finansiering før den tid, bortfaller behovet for intern finansiering.

	2017	2018	2019	2020	Totalt
Antall stillinger/årsverk (ca.)	2	2			
Utgifter					
Lønns- og personalkostnader	1 650	1 700			
Utstyr/investeringer	200	200			
Øvrige driftskostnader	500	500			
Arealkostnader	100	100			
SUM brutto utgiftsbudsjett	2 450	2 500			4 950

Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet	850	850			
Egenfinansiering UiT	850	850			
Annen finansiering – tilgrenset EFV	750	800			
Sum finansiering	2 450	2 500			4 950

Plan for organisering og finansiering av mastergradsprogrammet i økonomi og administrasjon (siviløkonom)

Universitetsstyret ba i forbindelse med behandlingen av sak S 65/15 *Studieprogramporteføljen for studieåret 2016/2017 og fastsetting av opptaksrammer* om en plan for organisering og finansiering av programmet. Fakultetet har laget en plan for utvikling av et stedsuavhengig masterprogram (2016/4758-2).

I planen foreslås et pilotprosjekt for to kull (tre år) med oppstart høsten 2017. HHT i Harstad vil ha hovedansvar for utvikling av kurs til programmet, mens undervisningen vil skje i samarbeid med fagmiljøet i Alta. Prosjektet gir svar på flere utfordringer. Det utnytter den samlede fagkompetansen ved flere campus. Det er ressursbesparende sammenlignet med andre geografisk overlappende tilbud. Det gir nyttige erfaringer med fleksibilisering av utdanning, i tråd med universitetets digitaliseringsstrategi. Og til sist innebærer det en styrking av det faglige tilbudet ved de innfusjonerte enhetene, i tråd med fusjonsplattformen.

Prosjektet vil kreve en bevilgning på 1,5 millioner per år i tre år. Dersom pilotprosjektet er vellykket, foreslås det at det gjøres permanent med ordinær studieplassbevilgning.

Videreutvikling av Lab for Design Thinkers og etablering av en inkubator for studentbedrifter

Lab for Design Thinkers (DT Lab) ved HHT har vært en suksess som har klart å fange interessen til næringslivet i Tromsø og andre byer. Hensikten med laben er å etablere et forum for kreativ tenking som kan føre til innovasjon og kommersialisering av nye produkter og tjenester. Utviklingen har vært hemmet av mangelen på langsiktig finansiering. Både Senter for karriere og arbeidsliv og Rådet for samarbeid med arbeidslivet, har gitt svært god omtale av DT Lab og har anbefalt at det videreføres.

Universitetsdirektøren ved Avdeling for kommunikasjon og samfunnskontakt skulle legge frem en plan for videre drift. Vi nevner her som en påminnelse.

Vennlig hilsen

Edel O. Elvevoll
dekan

—
christian.hansen@uit.no
77 64 69 63

Christian Hansen
ass. fakultetsdirektør

—
christian.hansen@uit.no
77 64 69 63